

Η Αγορά των Φαρμακευτικών Προϊόντων στην Πορτογαλία.

Στην Πορτογαλία, η αγορά των φαρμακευτικών προϊόντων επηρεάστηκε σημαντικά από τις πολιτικές περιορισμού των δαπανών, που υιοθέτησαν οι Κυβερνήσεις της χώρας κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, και ιδιαίτερα μετά την είσοδο στο πρόγραμμα οικονομικής στήριξης και βοήθειας 2011-2014. Οι πολιτικές αυτές χαρακτηρίστηκαν από δραστική περικοπή της φαρμακευτικής δαπάνης, εξαιτίας περικοπών στο Πορτογαλικό Εθνικό Σύστημα Υγείας και συνεχίζονται έως σήμερα μέσω των ακόλουθων στρατηγικών: α) μείωση των τιμών των φαρμάκων, β) μείωση της κατανάλωσης των φαρμακευτικών προϊόντων μέσω της αλλαγής των προτύπων συνταγογράφησης των κλινικών ιατρών, γ) μεταφορά των δαπανών από το Εθνικό Σύστημα Υγείας στους χρήστες και δ) επέκταση χρήσης των γενοσήμων φαρμάκων.

Φαρμακευτική Δαπάνη

Η αξία της πορτογαλικής φαρμακευτικής αγοράς ανήλθε το 2017 σε 2,5 δις ευρώ, σημαντικά λιγότερο από την αξία της αγοράς προ οικονομικής κρίσης, δεδομένου ότι το 2008 η φαρμακευτική δαπάνη ανερχόταν σε 3.3 δις ευρώ. Το Πορτογαλικό Σύστημα Υγείας -SNS δαπάνησε το 2017¹ 2 δις. ευρώ για φαρμακευτική δαπάνη που αντιστοιχεί στο 1,18% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της χώρας, ενώ ο συνολικός προϋπολογισμού του εθνικού συστήματος υγείας ανέρχεται σε 9,3 δις ευρώ.

Έτος	2013	2014	2015	2016	2017
Συνολική Φαρμακευτική Δαπάνη	2 409 504	2 397 614	2 491 311	2 530 383	2 555 150
Συνολική Φαρμακευτική Δαπάνη εντός Εθνικού Συστήματος Υγείας	1 849 704	1 873 044	1 891 957	1 887 108	1 913 104
Δαπάνη εντός Εθνικού Συστήματος Υγείας χωρίς συμμετοχή ασθενών	1 160 219	1 170 350	1 182 180	1 189 820	1 213 513

Πηγή: Πορτογαλική Αρχή Φαρμάκων και Προϊόντων Υγείας - Infarmed (σε χιλ. ευρώ)

Το Α΄ δεκάμηνο του 2018 η φαρμακευτική δαπάνη εντός του Εθνικού Συστήματος υγείας, χωρίς τη συμμετοχή των ασθενών, ανήλθε 1.040 δις ευρώ που αποτελεί αύξηση κατά 3,1%, 31,5 εκ ευρώ περισσότερο συγκριτικά με την ίδια περίοδο του 2017. Η δαπάνη των ασθενών εντός του εθνικού συστήματος υγείας ανήλθε σε 589,5 εκ. ευρώ, αύξηση 1,7% που μεταφράζεται σε επιπλέον 9,6 εκ. ευρώ δαπάνης. Ο αριθμός των σκευασμάτων ανήλθε σε 134 εκ., που αποτελεί αύξηση 2.6% συγκριτικά με το

¹ <https://saudeonline.pt/2018/12/13/sns-gastou-22-mil-milhoes-de-euros-com-medicamentos-em-2017/>

προηγούμενο έτος και σημαίνει 3,4 εκατομμύρια περισσότερα σκευάσματα. Το ποσοστό των γενοσήμων στο σύνολο των σκευασμάτων ανήλθε στο 48%.

Σύμφωνα με την Εθνική Αρχή Φάρμακων και Προϊόντων Υγείας- Infarmed, το Πορτογαλικό Εθνικό Σύστημα Υγείας παραμένει ο μεγαλύτερος πελάτης της αγοράς φαρμάκων, συμμετέχοντας με ποσοστό 74,9% της συνολικής αγοράς των 16.976 φάρμακων με άδεια κυκλοφορίας, εκ των οποίων τα 10.002 είναι με συμμετοχή του ασθενούς, ιδιαίτερα εκείνων που απευθύνονται σε καρδιαγγειακές και ασθένειες του κεντρικού νευρικού συστήματος.

Για φάρμακα εκτός νοσοκομειακής νοσηλείας δαπανήθηκαν 1.213 εκατομμύρια ευρώ, 24 εκατομμύρια περισσότερα από ότι το 2016.

Τα στοιχεία επίσης δείχνουν ότι η πώληση γενόσημων φαρμάκων στο Πορτογαλικό Σύστημα Υγείας έφτασε τα 65,5 εκατομμύρια σκευάσματα, περίπου ένα εκατομμύριο περισσότερα από ότι το 2016.

Όσον αφορά τις κυριότερες κατηγορίες φαρμάκων, τα διαβητικά αποτελούν το 17,5% του συνόλου και ακολουθούν τα αντιπηκτικά 10%, οι ινσουλίνες, 5,6%, τα ψυχιατρικά φάρμακα 5,3% και τα αντιασματικά 4%.

Το 2017 αυξήθηκε ο αριθμός των φαρμακευτικών εταιρειών κατά 33, φθάνοντας στο σύνολο τις 463 εταιρείες. Επίσης αυξήθηκε ο αριθμός των φαρμακαποθηκών κατά 20 και έφθασαν τις 499, όπως επίσης αυξήθηκαν κατά 21 τα σημεία πώλησης φαρμάκου άνευ συνταγογράφησης φθάνοντας τα 1242 συνολικά, σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα.

Σημεία Πώλησης Φαρμακευτικών Προϊόντων (Φαρμακεία- Υπεραγορές)

Ο αριθμός των φαρμακείων αυξήθηκε το 2017 από 2.774 σε 2.805, εκ των οποίων 1.009 είναι συγκεντρωμένα στην Περιοχή Λισσαβώνας. Ο αριθμός των φαρμακοποιών αυξήθηκε από 9338 έως 9369, ενώ σημειώθηκε μείωση του αριθμού των κατοίκων ανά φαρμακείο, από 3.536 το 2016 σε 3.491 το 2017.

Επίσης υφίστανται περίπου 200 κινητές μονάδες διάθεσης φαρμάκων (postos farmacêuticos móveis), δηλαδή αντιστοιχούν 28 φαρμακεία ανά 100.000 κατοίκους στο σύνολο της χώρας. Τα φαρμακεία ανήκουν κυρίως σε φαρμακοποιούς ή ιδιώτες και δεν υφίστανται αλυσίδες καθώς βάσει νόμου απαγορεύεται η παράλληλη ιδιοκτησία-εκμετάλλευση-λειτουργία (άμεσα ή έμμεσα) άνω των τεσσάρων φαρμακείων από ιδιοκτήτες φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Αυτοματοποιημένα συστήματα διαχείρισης φαρμάκων έχουν αρχίσει να τοποθετούνται από το 2002 και ανέχονται σε ποσοστό 4% των φαρμακείων.

Τα φαρμακεία μπορούν να ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα ή εμπορικές εταιρείες (όχι απαραίτητα φαρμακευτικές εταιρείες), είναι αυτόνομα καταστήματα εντός ή εκτός εμπορικών κέντρων και μπορούν να παρέχουν τα ακόλουθα προϊόντα στο κοινό: α) φάρμακα, β) φαρμακευτικές ουσίες, γ) κτηνιατρικά φάρμακα και προϊόντα, δ) ομοιοπαθητικά φάρμακα και προϊόντα, ε) φυσικά προϊόντα, στ) ιατρικές συσκευές, ζ) συμπληρώματα διατροφής και προϊόντα ειδικής διατροφής, η) φυτοφαρμακευτικά προϊόντα, (ι) καλλυντικά προϊόντα και προϊόντα υγιεινής του σώματος, ια) είδη παιδικής φροντίδας, ιβ) προϊόντα ευεξίας.

Σημεία πώλησης εκτός Φαρμακείων

Φαρμακευτικές ουσίες δύναται να πωλούνται και εκτός φαρμακείων. Έως σήμερα οι τρεις μεγάλες αλυσίδες υπεραγορών της χώρας - όμιλος Sonae (αλυσίδα υπεραγορών Continente), όμιλος Jerónimo Martins (αλυσίδα υπεραγορών Pingo Doce) και η γαλλική Auchan (αλυσίδα υπεραγορών Jumbo) – διακίνησαν άνω των 8 εκ. σκευασμένων αξίας 48,6 εκατ ευρώ, μια αύξηση σχεδόν 70% σε σύγκριση με το 2010 και αύξηση 10% συγκριτικά με το 2015.

Απελευθέρωση αγοράς Φαρμακευτικών

Το 2005 ξεκίνησε η απελευθέρωση της αγοράς του φαρμάκου, με τη δημιουργία ενός καταλόγου μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων, το οποίο συνεχίζει να ενημερώνεται, ενώ το 2018, υπάρχουν πάνω από 2200 φάρμακα στον κατάλογο αυτό. Σημειώνεται ότι συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στην Πορτογαλία διατίθενται περισσότερα φάρμακα στην ελεύθερη αγορά, άνευ συνταγογράφησης. Το γεγονός αυτό αποτελεί και σημείο αντιδικίας μεταξύ του κλάδου των φαρμακοποιών, που επιδιώκουν τον περιορισμό της χορήγησης σκευασμάτων εκτός των φαρμακείων, και από την άλλη το σύνδεσμος των εταιρειών διανομής φαρμακευτικών προϊόντων APIEM (<http://apiem.pt>) και τις φαρμακοβιομηχανίες που επιθυμούν την επέκταση του καταλόγου των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων που κυκλοφορούν εκτός φαρμακείων. Ο Πορτογαλικός Σύνδεσμος Φαρμακευτικής Βιομηχανίας (Ariefarma) θεωρεί ότι η τάση για αγορά περισσότερων φαρμάκων χωρίς συνταγή δεν έχει βλαβερές συνέπειες. Αντίθετα, υποστηρίζει ότι «η αυτονομία του πολίτη σε αυτό το θέμα, εκτός από το όφελος για την υγεία του και την ποιότητα ζωής του, συμβάλλει επίσης στην αποτελεσματικότερη χρήση των υπηρεσιών δημόσιας υγείας.

Η Ariefarma υποστηρίζει ότι η αντιμετώπιση των λιγότερο σοβαρών προβλημάτων υγείας των πολιτών, μέσω των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων, απελευθερώνει πόρους από την Εθνικό Σύστημα Υγείας για περιπτώσεις μεγαλύτερης σοβαρότητας.

Αύξηση της αγοράς φαρμακευτικών σκευασμάτων άνευ συνταγογράφησης

Οι Πορτογάλοι αγοράζουν όλο και περισσότερα φάρμακα χωρίς ιατρική συνταγή. Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Αρχής για τα Φάρμακα και τα Προϊόντα Υγείας – Infarmed. Τους πρώτους τρεις μήνες του 2017 δαπανήθηκαν 78,5 εκατομμύρια ευρώ, που αποτελεί αύξηση κατά 5,6% συγκριτικά με την ίδια περίοδο το 2016. Επίσης ο αριθμός των σκευασμάτων ξεπέρασε τα 10,7 εκατομμύρια, δηλαδή 200 χιλιάδες περισσότερα από το πρώτο τρίμηνο του 2016.

Κατά το 2016, οι Πορτογάλοι κατέβαλαν 291,4 εκατομμύρια ευρώ σε μη συνταγογραφούμενα φάρμακα, δηλαδή αύξηση σχεδόν 45%, σε σύγκριση με το 2010, αποτελώντας περίπου το 11% της συνολικής αγοράς του φαρμάκου. Το ένα τέταρτο από αυτά, δηλαδή 40,7 εκατομμύρια συσκευασίες ήταν παυσίπονα και αντιπυρετικά.

Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των προϊόντων αγοράζονται στα φαρμακεία, ακόμη και αν επιτρέπεται η πώληση ορισμένων φαρμάκων χωρίς συνταγή. Ωστόσο, η αγορά παραφαρμακευτικών ειδών και παρόμοιων προϊόντων, η οποία υπήρξε μια αυξανόμενη τάση την τελευταία δεκαετία, υποχώρησε ελαφρά το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους.

Η Αγορά Γενοσήμων Φαρμάκων

Το Πορτογαλικό Υπουργείο Υγείας, σε μια προσπάθεια περιορισμού της φαρμακευτικής δαπάνης, εφαρμόζει πολιτικές προώθησης των γενοσήμων φαρμάκων και προωθεί καμπάνια ευαισθητοποίησης και συνειδητοποίησης των πολιτών για την αποτελεσματικότητά τους, την ασφάλεια και ποιότητά τους, αντίστοιχη με τα πρωτότυπα φάρμακα. Σύμφωνα με διάταγμα της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, επιδοτούνται τα φαρμάκια με 35 λεπτά για κάθε σκεύασμα γενοσήμου που πωλούν, με την προϋπόθεση να είναι συνταγογραφούμενο και η τιμή του να κυμαίνεται εντός των 4 χαμηλότερων της κατηγορίας του στην αγορά.

Το κίνητρο για την πώληση των γενόσημων φαρμάκων σε χαμηλότερες τιμές έχει ως στόχο να αυξήσει το γενικό μερίδιο των γενοσήμων στην Πορτογαλία και να μειώσει το φαρμακευτικό κόστος για το δημόσιο. Τα γενόσημα αποτελούν το 48,2% του συνόλου των πωληθέντων φαρμάκων κατά το Α΄ τρίμηνο του 2018² και αντιπροσωπεύουν αύξηση 1,2% σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

Σύμφωνα με την Πορτογαλική Αρχή Φαρμάκων και Προϊόντων Υγείας σε ορισμένες κατηγορίες τα γενόσημα κατέχουν στα φαρμακεία, μερίδιο που φθάνει 64% , πράγμα που σημαίνει ότι δύο από τα τρία φάρμακα που διανέμεται αποτελούν γενόσημα.

---

2 <https://www.dn.pt/portugal/interior/genericos-ja-tem-48-de-quota-de-mercado-9352718.html>

Η εγχώρια Βιομηχανία κυριαρχείται από ξένες εταιρείες

Το εμπορικό ισοζύγιο στον φαρμακευτικό τομέα εμφανίζει έλλειμμα άνω των 1.200 εκατομμυρίων ευρώ, σχεδόν 30% περισσότερο από ότι το 2014. Η αύξηση αυτή είναι συνέπεια της μεγαλύτερης αύξησης των εισαγωγών σε σχέση με τις πορτογαλικές εξαγωγές φαρμάκων. Οι πωλήσεις του κλάδου στο εξωτερικό αυξήθηκαν κατά 2,4% το 2015, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 17,2%.

Η εγχώρια φαρμακευτική βιομηχανία τα τελευταία χρόνια, αντιμετωπίζει αρκετές προκλήσεις όπως την επιδείνωση του οικονομικού κλίματος, τις περικοπές τιμών κατά 30% και αρκετές διοικητικές παρεμβάσεις, οδηγώντας σε απώλειες θέσεων εργασίας και μείωση των επενδύσεων. Σημειώνεται ότι οι δημόσιες επενδύσεις στον τομέα του φαρμάκου, ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι από τις χαμηλότερες στις χώρες-μελη του ΟΟΣΑ, και κατά 50% χαμηλότερες του μέσου όρου της ΕΕ. Επίσης οι μέσες τιμές των φαρμάκων είναι από τις χαμηλότερες στην Ευρώπη.

Το 2014 υπήρχαν 111 εταιρείες που δραστηριοποιούνταν στην παρασκευή φαρμακευτικών σκευασμάτων, σε σύγκριση με 108 το 2013 και 104 το 2012. Η Λισσαβώνα είναι η κύρια ζώνη συγκέντρωσης των φαρμακευτικών εργαστηρίων, το 85% των 40 κορυφαίων εταιρειών του κλάδου είναι εγκατεστημένες σε αυτήν. Πρόκειται για μικρές και μεσαίου μεγέθους εταιρείες, καθώς μόνο πέντε από αυτές απασχολούσαν περισσότερους από 250 εργαζόμενους το 2014 και 26 εταιρείες είχαν προσωπικό από 50 έως 250 άτομα. Η πλειονότητα αποτελεί θυγατρικές ξένων εταιρειών, ελβετικών, ισπανικών, γερμανικών, γαλλικών και από το Ην. Βασίλειο. Σχεδόν οι 30 από τις 40 μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου αποτελούν θυγατρικές ξένων πολυεθνικών.

Εισαγωγή, Διακίνηση και τοποθέτηση φαρμακευτικών προϊόντων στην αγορά.

Ο αρμόδιος κρατικός φορέας για την αδειοδότηση κυκλοφορίας φαρμακευτικών σκευασμάτων είναι η Ανώτατη Αρχή Φαρμάκων και Προϊόντων Υγείας – INFARMED (<http://www.infarmed.pt/>) υπό την εποπτεία του Πορτογαλικού Υπουργείου Υγείας. Στο πλαίσιο της ενιαίας εσωτερικής αγοράς, δεν υφίστανται περιορισμοί στην εισαγωγή προϊόντων στην Πορτογαλία από την Ελλάδα. Επισημαίνεται ότι, βάσει εθνικής νομοθεσίας, ορισμένα στοιχεία του προϊόντος θα πρέπει να αναγράφονται επί της συσκευασίας στην πορτογαλική γλώσσα.

Η αρμόδια αρχή για τις προμήθειες του Πορτογαλικού Εθνικού Συστήματος Υγείας - SNS είναι η δημόσια επιχείρηση SPMS–Serviços Partilhados do Ministério da Saúde, E.P.E.. Η SPMS είναι υπεύθυνη διαχείρισης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας/«Καταλόγου» για τις προμήθειες των οργανισμών που εντάσσονται στο ΕΣΥ, στην οποία έχουν πρόσβαση φορείς του ΕΣΥ και προμηθευτές

(http://www.catalogo.min-saude.pt/caps/publico/what_is.asp?idioma=EN). Σε αυτήν παρέχεται επικαιροποιημένη πληροφόρηση για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και υπηρεσιών του ΕΣΥ, διαγωνισμούς, δίδεται δυνατότητα online υποβολής προσφορών, σύγκρισης τιμών, κλπ., με σκοπό τη διευκόλυνση της πραγματοποίησης των προμηθειών, την απλούστευση των διαδικασιών, την αύξηση της διαφάνειας, τη διασφάλιση όρων ανταγωνισμού, εν γένει τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και έλεγχο των δημόσιων προμηθειών. Η πρόσβαση στον «Κατάλογο» για προμηθευτές και δημόσιους φορείς υγείας είναι δωρεάν, κατόπιν εγγραφής.

Επίσης, η εισαγωγή, κυκλοφορία και εμπορία φαρμακευτικών προϊόντων στην αγορά καθορίζεται από το νόμο υπ' αριθμ.176/2006, της 30ής Αυγούστου 2007. Απαιτείται άδεια κυκλοφορίας "Autorização de Introdução no Mercado -AIM" του προϊόντος που να πιστοποιεί την ασφάλεια, την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα του φαρμακευτικού προϊόντος.

Σημειώνεται ότι λόγω της κοινοτικής νομοθεσίας για την ενιαία εσωτερική αγορά, και την ευρωπαϊκή εναρμόνιση των άδειων κυκλοφορίας, δεν απαιτείται από τις φαρμακευτικές εταιρείες ειδική άδεια προκειμένου να έχουν πρόσβαση στην Πορτογαλία αν διαθέτουν άδεια για άλλη χώρα της ΕΕ. Με τις διατάξεις των άρθρων 40 με 47 του ίδιου νόμου καθορίζονται οι διαδικασίες αμοιβαίας αναγνώρισης.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι ο INFARMED δεν εξαντλεί τον έλεγχο μόνο στην αδειοδότηση κυκλοφορίας αλλά και στην παρακολούθηση των φαρμακευτικών προϊόντων, προκειμένου να πιστοποιηθεί η ασφάλεια της χρήσης του.

Σύμφωνα με το άρθρο 173 του νόμου υπ' αριθμ. 176/2006 της 30ής Αυγούστου 2007, ο κάτοχος άδειας κυκλοφορίας υποχρεούται να υποβάλλει περιοδικά στο INFARMED Έκθεση Παρακολούθησης της Ασφάλειας, όπου συλλέγονται και αναλύονται όλες οι πληροφορίες της ομάδας χρηστών, με σκοπό την ανανέωση της αδειοδότησης. Επίσης απαιτείται έγκριση του INFARMED σε περίπτωση που το φαρμακευτικό σκεύασμα τροποποιηθεί. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες αδειοδότησης και κυκλοφορίας υπάρχουν στην επίσημη ιστοσελίδα του INFARMED (<http://www.infarmed.pt/web/infarmed-en/>)

Εταιρείες Χονδρικής – Εισαγωγής και Διανομής Φαρμακευτικών Σκευασμάτων

Η χονδρική αγορά φαρμακευτικών προϊόντων στην Πορτογαλία είναι εξαιρετικά ανταγωνιστική και χαρακτηρίζεται από τον μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων στον κλάδο της διακίνησης με σχετικά σταθερά μερίδια αγοράς. Το γεγονός αυτό επιτρέπει στις εταιρείες να διατηρήσουν τη θέση τους μέσω κατάλληλων τιμολογιακών στρατηγικών. Τα τελευταία έτη υπήρξε απώλεια μεριδίων από δύο εταιρείες χονδρικής που δραστηριοποιούνται, η μια στην περιοχή του Πόρτο και η άλλη στην περιοχή της Λισσαβώνας. Οι απώλειες μεριδίων τους οφείλονται σε οικονομικές δυσκολίες λόγω

έλλειψη πιστώσεων από τράπεζες και προμηθευτές και επισφαλών απαιτήσεων από πελάτες. Την ίδια περίοδο εισήλθαν στην αγορά νέοι παίκτες ενώ ενισχύθηκε και η απευθείας διακίνηση σκευασμάτων από συγκεκριμένα εργαστήρια. Τα δύο τελευταία χρόνια, παρατηρείται σταθεροποίηση στα μερίδια των εταιρειών χονδρικής όπως φαίνεται στον κατωτέρω πίνακα.

	Avg	Avg	Avg	Avg	Avg	Avg	Avg	Avg	Avg	2016	BU	BU
MARKET SHARE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	vs 2015	2017	vs 2016	
average of the year												
Alliance Healthcare	22.2%	21.6%	21.6%	23.6%	29.2%	28.9%	27.7%	28.3%	0.6%	29.1%	0.8%	
OCP	18.0%	18.5%	17.7%	21.1%	21.7%	21.5%	21.9%	23.0%	1.1%	23.5%	0.5%	
Cooprofar	10.5%	11.2%	10.6%	11.2%	12.7%	12.6%	12.4%	12.3%	-0.1%	12.0%	-0.3%	
Plural	8.0%	7.8%	8.2%	7.7%	8.6%	9.2%	9.3%	9.4%	0.0%	9.5%	0.1%	
Udifar II	17.6%	16.5%	17.1%	13.1%	8.0%	10.0%	9.3%	6.4%	-2.9%	6.0%	-0.4%	
B&R	6.4%	7.0%	7.3%	7.5%	8.5%	7.9%	7.7%	8.4%	0.7%	8.2%	-0.2%	
Empifarma	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0.6%	2.5%	3.8%	1.4%	3.7%	-0.1%	
Cofanor	9.3%	9.6%	9.4%	7.7%	1.7%	0.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	
Others	8.1%	7.8%	7.9%	8.3%	9.6%	9.0%	9.0%	8.3%	-0.8%	8.0%	-0.2%	

Οι δύο σημαντικότερες εταιρείες Alliance Healthcare και OCP (βλέπε ανωτέρω πίνακα) έχουν εδραιώσει την θέση τους στην αγορά, ελέγχοντας το 29,1 και το 23,5 της αγοράς φαρμάκων, με την πρώτη να θεωρείται ως ο αδιαμφισβήτητος ηγέτης. Η αγορά χονδρικής διανομής και χονδρικής πώλησης εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική εκμεταλλεόμενη τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της τιμής και της εγγύτητας.

Εισαγωγές Φαρμακευτικών προϊόντων στην Πορτογαλία

Οι κύριοι προμηθευτές στην δασμολογική κλάση 3004 - Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006) που αποτελούνται από μεικτά ή μη αναμειγμένα προϊόντα για θεραπευτικές ή προφυλακτικές χρήσεις, συσκευασμένα σε μετρημένες δόσεις (συμπεριλαμβανομένων εκείνων με τη μορφή διαδερμικών συστημάτων χορήγησης) ή σε συσκευασίες για λιανική πώληση, είναι η Γερμανία, Ισπανία, Ολλανδία, Ην. Βασίλειο, Γαλλία (βλ. κατωτέρω πίνακα). Η Ελλάδα είναι ο 20^{ος} προμηθευτής της Πορτογαλίας σε φάρμακα για το 2017 με συνολική αξία 5,07 εκ. ευρώ.

**Εισαγωγές Φαρμακευτικών Προϊόντων σε Πορτογαλία,
(δασμολογική κλάση NC4: 3004), Έτη 2013-2017**

ΕΤΟΣ	2013	2014	2015	2016	2017	Ποσοστό επί συνόλου 2017
Γερμανία	324,162,037	337,362,165	348,149,377	380,890,611	390,323,918	21.1%
Ισπανία	156,805,704	154,501,475	211,422,370	219,155,220	223,438,041	12.1%
Ολλανδία	151,320,585	156,008,812	179,312,837	173,057,602	176,780,987	9.6%
Ηνωμένο Βασίλειο	149,180,832	162,077,788	160,381,094	190,161,596	173,078,174	9.4%
Γαλλία	149,981,359	162,949,787	164,385,015	144,051,878	162,888,106	8.8%
Ιρλανδία	168,484,881	161,836,755	198,994,529	200,399,309	154,885,580	8.4%
Βέλγιο	135,049,825	129,029,699	128,014,853	137,037,840	132,731,752	7.2%
Ελβετία	132,700,828	127,552,641	122,859,064	131,588,480	111,989,583	6.1%
Ιταλία	99,066,465	84,832,236	100,017,852	99,345,243	108,083,327	5.8%
Δανία	37,625,831	31,424,816	40,214,866	31,665,308	41,941,883	2.3%
Σουηδία	29,379,349	31,854,406	37,851,710	43,932,508	27,180,879	1.5%
Σιγκαπούρη	1,178,076	13,588,147	20,297,706	24,725,543	25,555,741	1.4%
Ουγγαρία	9,365,269	12,426,211	18,193,416	22,114,057	21,462,017	1.2%
Σλοβενία	11,532,658	11,399,369	13,805,788	13,770,217	19,856,944	1.1%
Λουξεμβούργο	13,487,892	15,668,790	16,211,901	17,216,642	16,102,916	0.9%
Μάλτα	8,514,373	10,575,191	7,673,134	7,477,044	9,844,289	0.5%
Κροατία	635,424	1,122,712	3,622,260	3,655,397	8,925,682	0.5%
Πολωνία	11,759,064	10,261,691	6,994,617	6,315,608	8,863,030	0.5%
Αυστρία	6,761,162	6,452,210	5,999,269	5,243,532	5,650,148	0.3%
Ελλάδα	3,569,247	2,844,640	2,460,675	4,287,769	5,073,638	0.3%
Σύνολο	1,633,207,147	1,653,913,625	1,821,084,268	1,885,220,916	1,849,841,764	100.0%
EU28	1,472,152,025	1,488,106,265	1,652,335,180	1,705,161,307	1,693,183,387	91.5%
Total EXTRA-EU28	161,055,122	165,807,360	168,749,088	180,059,609	156,658,377	8.5%

Πηγή: Eurostat

Όσον αφορά τις ελληνικές εξαγωγές Φαρμάκων στην τετραψήφια συνδυασμένη Ονοματολογία, στην ίδια δασμολογική κλάση (3004) και σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ, ανήλθαν σε 13 εκ. ευρώ αποτελώντας την 3η σημαντικότερη κατηγορία ελληνικών εξαγόμενων προϊόντων σε Πορτογαλία για το 2017 με 7,7% επί του συνόλου. Παρουσίασαν αύξηση κατά 70% συγκριτικά με το 2016 που οι εξαγωγές ελληνικών φαρμάκων είχαν ανέλθει σε 7,3 εκ. ευρώ που αποτελούσαν την 6η σημαντικότερη

κατηγορία ελληνικών εξαγωγών στην με 5,5% επί του συνόλου των εξαγωγών στη χώρα για το 2016 (βλ. κατωτέρω Πίνακα). Οι διαφορές μεταξύ των

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΕΤΡΑΨΗΦΙΑΣ ΣΥΝΔΙΑΣΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ CN4: 3004					
Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006) που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα, παρασκευασμένα για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς, που παρουσιάζονται με μορφή δόσεων ή είναι συσκευασμένα για τη λιανική					
2017			2016		
ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)	Ποσοστό επί συνόλου ελληνικών εξαγωγών	ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)	Ποσοστό επί συνόλου ελληνικών εξαγωγών
13,027,367	187,943	7.77%	7,372,262	145,766	4.59%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Οι ελληνικές φαρμακευτικές εταιρείες - DEMOS ABEE, ALET PHARMACEUTICALS ABEE, PHARMATHEN, SPECIFAR, ELPEN S.A, VIANEX S.A, GALENICA, LAVIPHARM S.A, VELKA HELLAS, UNI-PHARMA KLEON TSETIS PHARMACEUTICAL LABORATORIES S.A - εξάγουν τα προϊόντα τους μέσω εμπορικής συνεργασίας με τοπικούς εισαγωγείς. Στην επίσημη ιστοσελίδα του INFARMED υπάρχει πλήρης κατάλογος των εταιρειών και των σκευασμάτων που έχουν αδειοδοτηθεί και κυκλοφορούν στην Πορτογαλία.
<http://app7.infarmed.pt/infomed/inicio.php>

Χρήσιμες Διευθύνσεις

Πορτογαλική Αρχή Φαρμάκων και Προϊόντων Υγείας – INFARMED,
INFARMED – Autoridade Nacional do Medicamento e Produtos de Saúde,
I.P., Av. do Brasil 53, 1749-004 Lisboa,
<http://www.infarmed.pt/web/infarmed-en/>

Πορτογαλικό Σύστημα Υγείας, Serviço Nacional de Saúde – SNS ,
Email: servicedesk@spms.min-saude.pt
<https://www.sns.gov.pt/>

Σύνδεσμος Πορτογαλικών Φαρμακοβιομηχανιών - APIFARMA
APIFARMA–PORTUGUESE PHARMACEUTICAL INDUSTRY ASSOCIATION

Rua Pêro da Covilhã 22 1400-297 Lisboa Portugal

Τηλ: 00351 213 005 080

E. board@apifarma.pt

www.apifarma.pt

κατάλογος μελών <https://www.apifarma.pt/apifarma/Paginas/Associados.aspx>

Σύνδεσμος Πορτογαλικών Εταιρειών Γενοσήμων Φαρμάκων - APOGEN

Associação Portuguesa de Medicamentos Genéricos e Biossimilares

Edifício Oeiras Office

Rua Marechal Teixeira Rebelo, N.ο2 - 2οC

2780-271 Oeiras - Portugal

Τηλ: +351 214 411 720 / 214 411 721

E-mail: apogen@apogen.pt

<http://www.apogen.pt/>

κατάλογος μελών http://www.apogen.pt/conteudos/SystemPages/page.asp?art_id=26

Σύνδεσμος Εταιρειών Διανομής Φαρμακευτικών Προϊόντων – APIEM

Associação Portuguesa de Importadores e Exportadores de Medicamentos

Avenida do Atlântico, Edifício Panoramic N° 16, 14° Piso,

Escritório 8

Parque das Nações, 1990-019 Lisboa

Τηλ: +351 210 990 269,

Email: geral@apiem.pt

<http://apiem.pt>,

Κατάλογος φαρμακείων Λισσαβώνας:

<http://afp.com.pt/associates/#/?district=11&districtName=lisboa>

Κλαδικές Εκθέσεις

Η σημαντικότερη κλαδική έκθεση στον τομέα των Φαρμάκων είναι η **Exprofarma** (www.exprofarma.pt) που πραγματοποιείται ετησίως κάθε Οκτώβριο στη Λισσαβώνα με την συμμετοχή των μεγαλύτερων εταιρειών του κλάδου.

Κυριότεροι Πορτογαλικοί Φορείς Κλάδου Υγείας

Επωνυμία		E-mail	Website
Associação Portuguesa para o Desenvolvimento Hospitalar	Σύνδεσμος Νοσοκομειακής Ανάπτυξης Πορτογαλίας	hopemail@hope.min-saude.pt, geral@apdh.pt	www.apdh.pt
GROQUIFAR, Associação de Grossistas de Produtos Químicos e Farmacêuticos	Ένωση Χονδρεμπόρων Χημικών και Φαρμακευτικών Προϊόντων	farmaceutica@groquifar.pt, groquifar@groquifar.pt	www.groquifar.pt
Associação dos Médicos Portugueses da Indústria Farmacêutica	Ένωση Ιατρών Φαρμακευτικής Βιομηχανίας Πορτογαλίας	secretariado@ampif.pt	www.ampif.pt
Associação Portuguesa de Farmacêuticos Hospitalares (APFH)	Ένωση Φαρμακευτικών Προϊόντων Νοσοκομειακής Χρήσης Πορτογαλίας	geral@apfh.pt	www.apfh.pt
APORMED – Associação Portuguesa Das Empresas de Dispositivos Médicos	Ένωση Ιατρικού Εξοπλισμού	apormed@apormed.pt	www.apormed.pt
INFARMED – Autoridade Nacional do Medicamento e Produtos de Saúde	Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων και Προϊόντων Υγείας	infarmed@infarmed.pt	www.infarmed.pt
Associação das Farmácias de Portugal (AFP)	Ένωση Φαρμακείων	geral@portaldasfarmacias.com	www.portaldasfarmacias.com
Associação Nacional de Farmácias (ANF)	Κρατική Ένωση Φαρμακείων	anf@anf.pt	www.anf.pt
APIFARMA - Associação Portuguesa da Indústria Farmacêutica	Πορτογαλική Ένωση Φαρμακευτικής Βιομηχανίας	board@apifarma.pt	www.apifarma.pt
Associação Portuguesa de Genéricos (Apogen)	Σύνδεσμος Γενόσημων	apogen@apogen.pt	www.apogen.pt
NaturMedicus - Associação dos Remédios de Ervanária	Σύνδεσμος Εταιρειών Σκευασμάτων Θεραπευτικών Βοτάνων	suporte@naturmedicus.com	http://naturmedicus.com
Federação Nacional dos Médicos	Εθνική Ομοσπονδία Ιατρών	fnam@fnam.pt	http://www.fnam.pt
Ordem dos Médicos	Επαγγελματικό Μητρώο Ιατρών	omcne@omcne.pt	www.ordemosmedicos.pt

Επωνυμία		E-mail	Website
Associação Portuguesa dos Jovens Farmacêuticos	Πορτογαλικός Σύνδεσμος Νέων Φαρμακοποιών	geral@apjf.pt	http://www.apjf.pt/
Associação Portuguesa de Neurologia e Uroginecologia	Πορτογαλικός Σύνδεσμος Νευρολογίας και Ουρογυναικολογίας	apnug@apnug.pt	www.apnug.pt
Sociedade Portuguesa de Neurocirurgia	Πορτογαλική Εταιρεία Νευροχειρουργικής	secretariado@spnc.pt	www.spnc.pt
Associação Portuguesa de Cuidados Paliativos	Πορτογαλικός Σύνδεσμος Καταπραϋντικής Φροντίδας	geral@apcp.com.pt	www.apcp.com.pt
Sociedade Portuguesa de Psicologia Clínica	Πορτογαλική Εταιρεία Κλινικής Ψυχολογίας	informspcc@gmail.com	www.sppc-pt.com
Associação Nacional Contra a Osteoporose	Σύνδεσμος κατά της Οστεοπόρωσης	aporos.associacao@gmail.com	www.aporos.pt
Associação Portuguesa de Apoio à Vítima	Πορτογαλικός Σύνδεσμος Στήριξης Θύματος	apav.sede@apav.pt	www.apav.pt
Norquifar-Associação Nacional Importadores, Armazenistas e Retalhistas de Produtos Químicos e Farmacêuticos	Πορτογαλικός Σύνδεσμος Εισαγωγέων, Χρονδρεμπόρων και Λιανεμπόρων Χημικών και Φαρμακευτικών Προϊόντων	norquifar@sapo.pt	www.norquifar.pt

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ/ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ-ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΕΣ

Επωνυμία	Website	E- mail	Τμήμα Προμηθειών	
			Υπεύθυνος	E-mail
Baxter	www.baxter.pt	info_portugal@baxter.com		
Bial	www.bial.com/pt/	info@bial.com	Jorge Silva	jorge.silva@bial.com
Bioportugal	www.bioportugal.pt	bioportugal@bioportugal.pt	Paulo Ferreira	paulo.ferreira@bioportugal.net
Bluefarma	www.bluepharma.pt	bluefarma@bluefarma.pt	Andreia Lopes	alopes@bluefarma.pt
Central Farmacêutica	www.centralfarmaceutica.com	rahim.fcentral@Gmail.com	Kátia Nilsa Paulo	katianilsa@gmail.com
Confar	www.confar-sofex.com	info@confar-sofex.com	Marta Leite	secretariado@confar.pt

Επωνυμία	Website	E- mail	Τμήμα Προμηθειών	
Cooprofar	www.cooprofar.pt	geral@medlog.pt	Alberto Pinto	alberto.pinto@cooprofar.pt
CPH Pharma	http://cphpharma.pai.pt/	geral@cphpharma.pt	Nuno Barata	nuno.barata@cphpharma.pt
Destrifarma	www.distrifarma.pt	geral@distrifarma.pt	José Maças	jmacas@distrifarma.pt
Farma Platinum	www.farmaplatinum.pt	geral@farmaplatinum.pt	Susana Passos	geral@farmaplatinum.pt
Grupo Azevedos	www.grupoazevedos.com	mail@azevedos-sa.pt	Cristina Sobral	crisrina.sobral@azevedos-sa.pt
Materfarma	www.materfarma.com	info@materfarma.pt	Alfredo Noronha	alfredonoronha@materfarma.pt
Mercafar	www.mercafar.pt	geral@medlog.pt		
Sparmedix	www.sparmedis.pt	geral@sparmedix.pt	David Pereira	geral@sparmedix.pt
Health Alliance	http://www.alliance-healthcare.pt/	geral@alliance-healthcare.pt		
OC P	https://www.ocp.pt/	ocp.portugal@ocp.pt	Carlos Oliveira	carlos.oliverira@ocp.pt
Plural	https://www.plural.pt/	geral@plural.pt	Pedro Oliveira	geral@plural.pt
Empifarma	http://www.empifarma.pt/	infor@empifarma.pt	Cristovao Gomes	critsovaio.gomes@empifarma.pt